

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๒
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๓
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
บทที่ ๒ แนวคิด และทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับ บุคลิกภาพในจิตวิทยา	๔
๒.๒ หลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะจิต ๖	๑๖
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตในพระพุทธศาสนา	๓๑
๒.๔ ธรรมเนียมหลักแห่งความจริงของชีวิต	๔๔
๒.๕ ชีวิตจะเป็นไปอย่างไรในพุทธศาสนา	๕๔
๒.๖ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๗
๒.๗ กรอบแนวคิดของการวิจัย	๗๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๗๔
๓.๑ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	๗๔
๓.๒ ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	๗๕

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๗๕
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	๗๘
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๘

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๘๔

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๔
๔.๒ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๕
๔.๓ ข้อมูลเกี่ยวกับ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานีด้านจิต ๖ และความเข้าใจชีวิต	๘๘
๔.๔ ผลการเปรียบเทียบของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานีด้านจิต ๖ และความเข้าใจชีวิต	๑๐๐
๔.๕ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจิต ๖ ต่อความเข้าใจชีวิตของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้วยสถิติ Pearson Correlation	๑๑๖

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ๑๒๒

๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๒๒
๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไป	๑๒๒
๕.๑.๒ สรุปผลระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี	๑๒๓
๕.๑.๓ สรุปผลระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี	๑๒๓
๕.๑.๔ สรุปผลผลการเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลและระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี	๑๒๓
๕.๑.๕ สรุปผลการ ศึกษาความสัมพันธ์ ของจิต ๖ ผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี กับความเข้าใจชีวิต	๑๒๔
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๒๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๓๑

บรรณานุกรม	๑๓๓
ภาคผนวก	๑๓๘
ประวัติผู้วิจัย	๑๔๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านปัจจัยส่วนบุคคล	๘๕
๔.๒ แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนา กรรณฐานศูนย์วิปัสสนายวพุทธฯเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานีด้าน โดย ภาพรวม	๘๘
๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนา กรรณฐานศูนย์วิปัสสนายวพุทธฯเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้าน ราคจิต	๘๙
๔.๔ แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนา กรรณฐานศูนย์วิปัสสนายวพุทธฯเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้าน โทสจิต	๙๐
๔.๕ แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนา กรรณฐานศูนย์วิปัสสนายวพุทธฯเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้าน โมหจิต	๙๑
๔.๖ แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ จิต ๖ ของผู้ปฏิบัติ วิปัสสนากรรณฐานศูนย์วิปัสสนายวพุทธฯเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้านสัทธาจิต	๙๒
๔.๗ แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ จิต ๖ ของผู้ปฏิบัติ วิปัสสนากรรณฐานศูนย์วิปัสสนายวพุทธฯเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้าน พุทธิจิต	๙๔
๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ จิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนา กรรณฐานศูนย์วิปัสสนายวพุทธฯเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้าน วิตกจิต	๙๕
๔.๙ แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเข้าใจชีวิตของผู้ปฏิบัติ วิปัสสนากรรณฐานศูนย์วิปัสสนายวพุทธฯเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้าน อนิจจัง	๙๖

๔.๑๐	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของของผู้ปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี เกี่ยวกับ ความเข้าใจชีวิต ด้านทุกขัง	๙๗
๔.๑๑	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี เกี่ยวกับความ เข้าใจชีวิต ด้านอนัตตา	๙๘
๔.๑๒	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธาเฉลิมพระ เกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนกตามเพศ	๑๐๐
๔.๑๓	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธา เฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนกตาม เพศ	๑๐๑
๔.๑๔	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธาเฉลิมพระ เกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนกตาม อายุ	๑๐๒
๔.๑๕	แสดงผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ที่มีอายุแตกต่างกัน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD	๑๐๔
๔.๑๖	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธา เฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนกตามอายุ	๑๐๖
๔.๑๗	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธาเฉลิมพระ เกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนกตาม สถานภาพ	๑๐๗
๔.๑๘	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธา เฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนกตาม สถานภาพ	๑๐๘
๔.๑๙	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาธุระพุทธาเฉลิมพระ	๑๐๘

	เกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนกตาม ระดับการศึกษา	
๔.๒๐	แสดงผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD	๑๑๐
๔.๒๑	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนก ตามระดับการศึกษา	๑๑๑
๔.๒๒	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนกอาชีพ	๑๑๒
๔.๒๓	แสดงผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์ วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD	๑๑๓
๔.๒๔	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนกตาม ระดับอาชีพ	๑๑๔
๔.๒๕	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับจิต ๖ ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนก ตามรายได้	๑๑๕
๔.๒๖	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า p-value ในการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ระดับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี จำแนก ตามรายได้	๑๑๖
๔.๒๗	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจิต ๖ ต่อความเข้าใจชีวิตของ ผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้วยสถิติ Pearson Correlation	๑๑๗
๔.๒๘	แสดงสรุปสมมติฐานการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างจิต ๖ กับความเข้าใจชีวิต ของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานศูนย์วิปัสสนาญาณพุทธาเฉลิมพระเกียรติ (ศูนย์ ๒) ปทุมธานี ด้วยสถิติ Pearson Correlation	๑๑๘

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
๒.๑ แบบของการวิจัย	๔๐
๒.๒ แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้	๔๕
๒.๗ กรอบแนวคิดของการวิจัย	๗๓

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. การใช้คำย่อ

พระไตรปิฎกบาลี ที่อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อ้างอิงจาก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ พระไตรปิฎกภาษาไทย อ้างอิงจาก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ ปกรณวิเสส อ้างอิงจาก ฉบับมหาจุฬาลงกรณวิเสส อรรถกถาบาลี อ้างอิงจาก ฉบับมหาจุฬาลงกรณวิเสส และ ฎีกาบาลี อ้างอิงจาก ฉบับมหาจุฬาลงกรณวิเสส มีคำย่อดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา. (บาลี)	= วินัยปิฎก มหาวิภังคปาติ (ภาษาบาลี)
วิ.มหา. (ไทย)	= วินัยปิฎก มหาวิภังค์ (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)
ที.ปา. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรคปาติ (ภาษาบาลี)
ม.มฺ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสกปาติ (ภาษาบาลี)
ม.มฺ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสก (ภาษาไทย)
สํ.ส. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค (ภาษาไทย)
สํ.ช. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย ขันธวรรคปาติ (ภาษาบาลี)
สํ.ช. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย ขันธวรรค (ภาษาไทย)
สํ.สพ. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรคปาติ (ภาษาบาลี)
สํ.สพ. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค (ภาษาไทย)
อญ.เอกก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกกนิบาต (ภาษาไทย)
อญ.ติก. (บาลี)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ดิกกนิบาตปาติ (ภาษาบาลี)
อญ.ติก. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ดิกกนิบาต (ภาษาไทย)
ขุ.ป. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสัมภิตามวรรค (ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.วิ. (บาลี)	= อภิธรรมปิฎก วิภังคปาติ (ภาษาบาลี)
อภิ.วิ. (ไทย)	= อภิธรรมปิฎก วิภังค์ (ภาษาไทย)

ปกรณ์วิเสส

วิสุทฺธิ. (บาลี) = วิสุทฺธิมคฺคปกรณ์ (ภาษาบาลี)

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก

ขุ.เถร.อ. (บาลี) = ขุทฺทกนิกาย ปรมตฺถทีปนี เถรคาถาอฏฺฐ (ภาษาบาลี)

ฎีกาพระวินัยปิฎก

สารตฺถ.ฎีกา (บาลี) = สารตฺถทีปนีฎีกา (ภาษาบาลี)

๒. การระบุหมายเลขและคำย่อ

การระบุหมายเลขและคำย่อพระไตรปิฎก ปกรณ์วิเสส อรรถกถา และฎีกา ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๘. หมายถึง ที่สมณิกาย สิลกฺขนุทธคฺคปาติ พระไตรปิฎกภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และที่สมณิกาย สิลกฺขนุทธคฺค พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙